

RENAȘTEREA

Biblioteca Universității Cluj

ORGAN NAȚIONAL-BISERICESC SĂPTĂMÂNAL

Abonamentul anual: 400 Lei.

Director: Dr. I. MATEIU

Redacția și Administrația:
Cluj, Piața Cuza Vodă Nr. 3.

Cenzurat.

REFORMA SEMINARIILOR TEOLOGICE

Ziarele din capitală ne informează, că reforma seminariilor teologice este din nou la ordinea zilei. O comisiune, alcătuită din reprezentanți ai clerului și profesorilor, s'ar fi întrunit la Ministerul Instrucțiunii Publice, stabilind în câteva ședințe, prezidate de dl Iuliu Valaori, principiile de bază ale noiei reforme.

Mărturisim, că nu suntem de loc surprinși de această informație, deoarece ce ea se repetă de ani de zile cu regularitate impecabilă, prefăcând o problemă serioasă în basmul cu cocoșu roșu.

Sunt exact zece ani, de când problema învățământului teologic formează obiect de discuții în cercurile oficiale, bisericesti și de Stat, fără ca să se fi ajuns la o rezolvire definitivă a ei, evident în paguba enormă a marilor noastre interese ortodoxe și naționale.

Să cercetăm cauzele acestei situațiuni atât de stranie? Ele sunt numeroase. Biserica și-a făcut datoria cu destulă conștiință, pregătind până acum nu mai puțin de 14 proiecte, cari din nefericire s'au înfundat în oare cari sertare ministeriale, fără a mai vedea lumina zilei.

Iar când în anii din urmă unul din aceste proiecte a reușit să străbată până în incinta Senatului și să fie votat, intrigile unor cercuri interesate au zădărnicit trecerea lui prin Adunarea Deputaților, și astfel totul trebuia reluat dela început.

Nici Biserica și nici Statul pare că, nu mai erau dispuși să reia această chestiune spinoasă, de îndată ce s'au convins de dificultățile ei, dar și de atmosfera neprielnică în care înțeleg s'o discute tocmai factorii chemați s'o soluționeze.

Știm, că organele bisericesti n'au putut ajunge la o formulă unitară în reforma învățământului teologic, pentru că fiecare provincie își apăra tipul ei de școală clericală, la care nu voia să renunțe de bună voie. Dis-

cuția în această materie a fost pasionată și îndelungă, atât în Sf. Sinod cât și în presa bisericască, fără perspectiva de a înceta, cum ne-o demonstrează polemicile de sub ochii noștri.

La rândul lui, Statul nu vrea să ia o atitudine hotărâtă într'un domeniu, unde starea de provizorat înlătura deocamdată neplăcerile, ce le implică desbaterile aprinse din jurul deslegării definitive.

Așa am ajuns în starea de incertitudine, cunoscută de toți, că suntem încă și acum foarte departe de legea generală a învățământului teologic unificat. Și vom mai fi încă mult timp, dacă nu se va renunța, sincer și fără rezerve, la o mentalitate perimată, ce nu mai corespunde situațiunei legale noi, creiată Bisericii de Constituția țării și de lozincile vremilor moderne.

Această mentalitate, care nu poate pricepe de loc autonomia Bisericii, adică libertatea ei de mișcare cu răspunderi depline pentru tot ce face, vrea să se întoarcă la concepția veche de subordonare și conducere prin Stat cu organele lui civile. Cu alte cuvinte, Biserica iarăș la cheremul cluburilor politice oportuniste! Căci, vedeți Dumnezeuavoastră, este absurd și ne-mai auzit, ca în Biserica să dispună Episcopul, iar șeful de partid sau trepădușul electoral, să fie condamnați la neputință, ei fără a căror poruncă nu se mișcă nici o frunză, pe întinsul acestei țări fericite!

Și atunci oameni de asemenea gândire pervertită, figuri îndușmănite cu cerul, și vai, ca o crudă ironie, chiar profiluri preotești, se agită din răspuțeri, căutând să prăvălească Biserica iarăș în prăpastia adâncă, de unde a scos-o patriotismul marilor făuritori ai unității noastre naționale și dârzenia Ardelenilor.

De aceea, și învățământul teologic îl vor tot sub conducerea efectivă a birourilor ministeriale, simple manechine

în mâinile omnipotentelor cluburi politicianiste.

Aici e conflictul dintre Biserica și Stat. Cea dintâi nu poate renunța la poziția ei, fără a cădea în osânda renegării proprii sale misiuni. Căci nicăiri în lume nu se poate întâlni anomalia fără seamăn dela noi, de a vedea pregătirea *Clerului* nu în atribuția Bisericii, ci a Statului *laic* și deci absolut incompetent. De aceea, la 1925, când s'a votat legea de unificare bisericască, înțelepciunea bărbaților de stat a consimțit să înceteze această stare deplorabilă, trecându-se întreg învățământul teologic în mâinile Bisericii.

Din nefericire am rămas numai cu principiul câștigat, căci învățământul clerical se găsește tot sub conducerea Statului, iar eforturile continue de 10 ani ale Bisericii n'au dat nici cel mai slab rezultat practic.

Și totuși, lupta trebuie dusă înainte cu încredere și perseverență, până la biruința definitivă. În privința aceasta Mitropolia Ardealului nu-și poate

„Până la venirea mea, ia aminte la citit, la îndemnat, la învățătură. Nu fi nepăsător față de darul ce este întru tine, care ți s'a dat prin prorocie, cu punerea mâinilor preoției.“

1. Timotei, 4, 13-14.

reproșa nimic, ea înțelegând să aibă dela început o atitudine limpede și categorică. Dar, îndrăznim s'o spunem, fără teama de a fi desmintiți, că majoritatea Bisericii întregi urmează aceeași linie de conduită, deplin convinsă că merge pe drumul cel bun, arătat de supremele noastre idealuri ortodoxe și naționale.

Semnalând acțiunea de azi a Ministerului de Instrucțiune, vom constata, că ea pornește tocmai în spiritul concepției ardelenene, când vrea să dea seminarului teologic o programă identică cu a liceului, așa încât absolvenții să se poată prezenta la examenul de bacalaureat în condiții identice cu liceenii.

Dar reforma aceasta — menită să treacă prin Parlament chiar în toamna acestui an — nu va fi deplină decât atunci, dacă Seminarul teologic va fi prefăcut în *liceu confesional*, și trecut sub autoritatea Bisericii.

Iar suprema reformă — privind forma, organizarea și conducerea învățământului clerical *superior* — rămâne întregă în picioare, așteptându-și încă deslegarea cea mare.

Preotul și epitropia.

Epitropii parohiali se aleg dintre cei mai merituosi creștini. Atribuțiunile acestor organe de mare importanță într'o parohie sunt: a păstra averea bisericii și a căuta mijloace ca această avere să sporească. De altfel aceste atribuțiuni sunt așa de bine fixate și lămurit arătate în Legea și Statutul pentru organizarea bisericii ortodoxe române (art. 57 p. a. h.)

Este o imposibilitate, ca un preot să nu aibă cu epitropii bisericii sale nici un raport, doar datoria preotului este și de a da idei și planuri ca averea bisericii să sporească, și el este organul imediat și permanent de control al autorității bisericesti. S'a observat că cele mai multe neplăceri dintr'o parohie izvorăsc din două locuri. Unele de ordin *spiritual*: preotul nu-i stăpânit de duhul de care trebuie să fie stăpânit o persoană rânduită să slujească la altar;

altele de ordin *material*: preotul ia locul epitropului și în acest caz nu se poate controla și supraveghea în tot momentul averea bisericii, sau nu ține în bună rânduială edificiile bisericii folosite de el. Care ar trebui să fie conduita unui preot față de epitropie și față de averea bisericii?

Întâi și întâi preotul să nu încaseze nici un ban de-al bisericii. Acest lucru să-l facă epitropul, care-i destinat prin lege și este totodată și răspunzător de această avere. Preotul are datoria numai ca în cursul anului să întocmească toate actele de cassă — chitanțe, contrachitanțe, contracte, etc. — pe cari să le înregistreze în jurnalul de cassă, dând fiecărui document număr, așa ca în tot momentul Consiliul parohial și organele de inspecție să poată face controlul cassei. Din trei în trei luni, împreună cu Consiliul parohial să

facă controlul casei, iar la sfârșitul anului să încheie toate actele de fine de an corect, frumos și fără nici o remunerație, după ordinele și regulamentele forurilor bisericesti. Preotul față de epitrop să aibă o purtare nu prea intimă și familiară, ci o purtare oficioasă, bazată pe ordine și corectitudine desăvârșită. Legăturile prea intime dau naștere la bănueli și vorbe, iar bănuelile și vorbele — chiar neintemeiate — într'un sat, strică vaza, prestigiul și autoritatea preotului. Ordinea și corectitudinea ridică autoritatea morală și naște în sufletele creștinilor încrederea în păstorul lor.

După cum nu e bine a se păstra banii bisericii la preot, chiar așa nu e permis a se păstra acești bani la epitrop. Legea bisericii, care trebuie respectată cu strictețe, zice: „Atribuțiunile episcopilor parohiali sunt: a păstra într'o ladă sau casă de fier averea mișcătoare a bisericii, instituțiilor culturale și a fondurilor, precum sunt banii și hârtiile de valoare“. (Art. 57 p. b). Lada sau casa păstrată în cancelaria parohiei trebuie în-

cuiată cu două sau trei chei și fiecare cheie dată spre păstrare câte unui epitrop.

O altă datorie a preotului — în legătură cu epitropia parohială — este de a-și ținea casa parohială și toate anexele ei, în cea mai bună stare. Nu-i frumos ca un preot să discute cu Consiliul parohial orice reparație, care s'ar putea face cu cea mai mică cheltuială și să ceară ca epitropia să i-o facă din banii bisericii, ci să și-o facă el. Și după cum tu preot, te deosebești de țaran ca cultură, ca purtare și ca felul de-a vedea lumea, așa și casa ta și toate ale tale din curte, să se deosebească de-ale enoriașilor tăi, fiind și în privința acesteia pildă vrednică de urmat.

Unui astfel de preot, cu un astfel de raport față de epitropia parohială și cu o astfel de purtare față de averea bisericii, sufletele se vor da cu toată dragostea și încrederea, ca ele să fie conduse spre mântuire.

Așa dar și în cele materiale, de altfel ca și în cele spirituale, ordine și legalitate.

Pr. AX. TOMUȘ

Hristos duhul omenirii.

În vârtoarea zilelor de azi, de-o netăgăduită nevroză, omenirea întregă respiră cu greu în atmosfera îmbăcșită de miazmele tuturor păcatelor, rămase în urma fumului de tunuri, a războiului trecut care în sălbătăcia deslănțurii lui a infectat toate măduarele omenirii, ale cărei răni sufletești supurează încă. Psihologia postbelică a societății se caracterizează prin sentimentul unei nemulțumiri generale în orice domeniu; incontestabil acesta e simptomul, e lipsa unui ideal superior în această stare de universală confuzie, cunoscută sub numele de criză morală și materială, care a împotmolit lumea în noroiul trebuințelor fizice.

La rândul ei această nemulțumire a zilelor grele a zămislit dorința de îndreptare. Peste tot se reclamă eforturi puternice pentru restabilirea echilibrului moral, mișcat par'că din temelii în zilele de față. Un efort cu adevărat eroic de refacere, de valorificare a forțelor ideale ale omenirii caracterizează momentele actuale.

Lumea pare a se fi trezit la conștiința realității sărăciei sale spirituale și aspiră azi nădăjduind să-și reorganizeze, să-și redreseze viața, clădindu-o pe baza idealurilor, a valorilor eterne și neschimbătoare. Cine poate să vadă și să interpreteze realitățile nevăzute care se agită, observă că, în spasmiile unei creaturi de energii în adâncurile vieții, surprinde impetuosul val regenerativ, care dezarmând atâtea bariere întâlnite în curgerea sa, deschide drumuri noi pentru visuri și înfăptuiri nouă. Se va observa însă, că în toate vremurile curentul constructiv al superiorizării ființei umane, printr'o mai accentuată intensificare a vieții spirituale interioare, era de lipsă; dar fiecare din noi va putea răspunde că, nici când ca în zilele noastre nu s'a

afirmat mai mult nevoia înlocuirii munților de ură, inconștientă, de elasticitate religioasă, de senzualitate și materialism, cu ridicarea cugetului la „împărăția lui Dumnezeu“, glorificând iubirea, idealitatea, dumnezeirea, într'o sinteză spirituală a forțelor umane, și o încercare de inobilare a senzului vieții. Acesta să fie unicul și supremul ideal către care să tindem neîncetat în haoticul și contradictoriul veac al XX-lea. Omenirea, conștie de aceste abateri, dă semne imbucurătoare de apropiere către Dumnezeu. Peste sbuciumările și îndreptățile svârcoliri ale economismului contemporan, ale duhului materialist care a disolvat omenirea sufletește, producând o insensibilitate morală, și peste atâtea alte încăperi ale păcatului, un imens elan de spiritualizare se revarsă victorios înlocuindu-le cu „duhul Evangheliei lui Hristos“, cu duhul iubirii de Dumnezeu și față de aproapele. O superioară sensibilitate spirituală transpiră în viața și preocuparea științifică a omenirii, ceea ce dovedește corespunderea ei unei profunde nevoi sufletești, purtându-se deasupra tuturor, o senină preocupare idealistă, înălțându-se puternic concepția morală și a Evangheliei Mântuitorului lumii.

Proportional cu nebănuitele și extraordinarele progrese științifice, cu intensificarea realizărilor pe orice tărâm, s'a accentuat mai mult sărăcia sufletului — ceva paradoxal s'ar părea — dovedindu-se cu toată certitudinea incapacitatea „realismului veacului nostru, pozitivismul științelor exacte“, de-a înoi forțele morale din adâncurile sufletești, în cea ordine morală în care ființa omenească se poate susține la nivelul concepțiilor de viață, de echilibru moral, capabile de găsit numai în luminile credinții. „Credința religioasă te ri-

dică pe culmi de unde poți lua contact cu valorile cele vecinice, împrumutându-ți concepția de viață în care îți încadrezi idealurile tale în traiul pe acest pământ. Ea călăuzește instinctele sănătoase ale națiunii și-i ține sufletul într'o atmosferă de spiritualitate, care o face capabilă a se însufleși de bunurile culturi și ale civilizației. Fără ea n'am putea răzbi deasupra presiunii contingențelor zilei și a crizei de tot felul.“ (Din discursul ținut de Î. P. Sf. mitropolitul Dr. Nicolae Bălan la congresul general al F. O. R. Cluj 5 Martie 1933). Iată că binefacerile culturii numai reflectate prin prizma credinței creștine își găsesc rostul lor, aducând o sălășuire a acelei armonii a cugetului și acțiunii, făcând a domni virtuțile în toate acțiunile noastre de

orice ordin fie public, fie privat garantând prin aceasta a nu vătăma buncele legi, pe care Dumnezeu le-a pus în noi odată cu zămislirea noastră. Da, într'adevăr Iisus Hristos singur a intrapat excelența spirituală a vieții omenești. În El numai omenirea dezorientată în haosul universal își va putea potoli setea de liniște sufletească. „Nașterea din duh“ propovăduită acum două milenii de Mântuitorul Hristos, coborât pe pământ să înalte lumea la Dumnezeu, iar astăzi prin slujitorii dumnezeescului Întemeietor al altarului creștin să fie idealul sfânt și irevocabil al fiecăruia, tinzând să spiritualizeze viața omenească.

Hristos a învins pretutindenea și întotdeauna.

C. S. SAVA,
stud. teol. Cernăuți.

Serbările hramului mănăstirii Sf. Ana din Rohia

— La 10 ani dela înființarea sf. locaș. —

Se împlinesc 10 ani de când a luat ființă Mănăstirea „Sf. Ana“ din Rohia, cu hramul „Adormirea Prea Sfinței Născătoare de Dumnezeu“.

După cum odinioară vestitele noastre mănăstiri din Principatele române au luat ființă în momente de deosebită stare sufletească a Domnitorilor sau a boierilor, cari le-au înființat, așa și mănăstirea „Sf. Ana“, ridicată prin truda și osârdia părintelui Nic. German, este rezultatul sbuciumărilor unui suflet călăuzit de mare dragoste de neam și legea strămoșească.

Locul pe care s'a clădit acest lăcaș de închinare s'a cumpărat dela proprietarul ungar Csizer Bela în mărime de 7 jug. pădure, în mijlocul căreia s'a edificat Biserica mănăstirii, apoi clopotnița și chiliile călugărilor.

La 15 August 1926 s'a sfințit și dat destinației sale prin Prea Sfinția Sa episcopul Nicolae Ivan.

De atunci mănăstirea aceasta a devenit un adevărat liman sufletelesc spre care se îndreaptă zilnic, cu încredere multe suflete năcăjite și dosădite, cerând grația și ajutorul lui Dumnezeu.

Serbările hramului au fost conduse an de an, prin delegați trimiși de Prea Sfinția Sa Episcopul nostru Nicolae Ivan. Așa în 1927 și 1929 a condus serbările de aici P. Sfinția Sa Episcopul Armatei Dr. I. Stroia, iar în 1928 Prea Sfinția Sa Dr. Andrei Crișanul, vicarul Orăzii.

În 1930 a venit ca mandata episcopesc P. C. S. Laurențiu Cărea, secretar eparhial, în 1931 și 1932 P. C. Sa Dumitru Antal, revizor eparhial, iar de atunci încoace aceste serbări sunt conduse de Preacucernicul protopop Ștefan Gheție al tractului Lăpuș.

Starea administrativă și economică a mănăstirii se prezintă astfel:

Primul stareț a fost Chinterion Sava (1926—1928), după care a urmat Severian Grigorean (1928—1931) ambii ieromonahi.

Dela 1931 încoace Mănăstirea e condusă, cu multă pricepere, de pro-

tosințelul Gherontie Guțu, care a realizat un frumos progres în dezvoltarea și consolidarea acestui important așezământ duhovnicesc.

În ceea ce privește starea economică amintim, că la cele 7 jug. câte avea mănăstirea la înființare, a primit în anul 1928, 30 jug. pământ cultivabil, dat prin reforma agrară, fiind judecător șef al Lăpușului inimosul român și creștin D. Vișinescu.

Sub protosințelul și actualul stareț s'a mai primit o donație de 3 jug., iar acum mai recent P. C. S. a mai cumpărat încă 18 jug. pădure, așa că azi când acest sf. lăcaș posedă o avere de 60 jug. pământ și pădure, putem constata cu inima liniștită, că existența îi este asigurată și personalul de monahi, ce se vor adăposti aici își vor putea îndeplini cu sfințenie marea misiune la care sunt chemați.

Pe lângă donația în imobile specificată mai sus amintim cu bucurie, că s'a mai donat de bunii creștini, încă și alte multe obiecte de valoare, cari împodobesc biserica mănăstirii și chiliile călugărilor.

*

În anul acesta serbările hramului s'au început încă de Marți, 13 August.

În seara acestei zile, s'a oficiat vecernia, urmată de meditația rostită de preotul Pavel Picu: „Despre puterea credinții creștine.“

Între orele 6—8 dimineața cei sosiți s'au mărturisit, iar la ora 9 s'a început serviciul divin. Cei mărturisiți s'au împărțit cu Sf. Taine, iar la sfârșitul Liturghiei preotul N. German a predicat despre: „Sfintele Taine și folosul pelerinagiilor la sf. mănăstiri.“ La orele 2 p. m., s'a cetit Sf. Maslu de 3 preoți.

Seara Vecernia și Litie, predicând la sfârșit preotul Alexandru Man despre: „Sfintele mănăstiri și rolul lor în viața religioasă a poporului român.“

La orele 9 a urmat slujba Cinstițului Paraclis cu predica preotului V. Puica despre: „Taina Sf. Maslu și roadele lui duhovnicesci.“

La 12 noaptea s'a oficiat rânduiala Mezonopticeii, urmată de meditația preotului G. Micu despre: „Puterea rugăciunii.“

În dimineața Praznicului la orele 7, începe Utrenia și în continuare Sf. Liturghie pentru ca cei mărturisii să se poată împărtăși cu Sf. Taine.

Au servit următorii: P. C. Sa prot. Ștefan Gheție, starețul Gherontie Guțu, Ioan Budu, N. German, Al. Man, Gh. Micu. Al Perhaița, V. Puica și I. Pinteia.

La sfârșit P. C. S. prot. Ștefan

Gheție a rostit o frumoasă și instructivă predică despre: „Viața Prea Sfinței Nascătoare de Dumnezeu“ aducând o mulțime de exemple din istoria sfântă și din viețile sfinților și arătând cum a lucrat Bunul Dumnezeu prin oameni simpli, dar curați la suflet, (cazul dela Maglavit).

A urmat cetirea Sf. Maslu, după care P. C. S. protopopul a împărtășit mulțimii credincioșilor binecuvântarea Prea Sf. Sale Episcopului nostru Nicolae.

Pr. V. PUICA

Pelerinaj la locul mănăstirii Deda.

Urmele vechilor așezăminte mănăstirești, căzute pradă catolicismului maghiarizator, sunt nenumărate prin Ardeal. Nu este văgăună prin munți sau vale pitorească mai ferită de priviri dușmănoase, ca să nu păstreze semnele creștinismului ortodox și românesc, să nu ne evoace amintiri de sbucium și luptă pentru păstrarea credinței strămoșești.

Astfel și pe valea Bistrei, la o depărtare de 3 km. de Deda, se mai văd și azi urmele unei vechi mănăstiri ortodoxe, care prin munca de propovăduire depusă de numărul mare de călugări, veniți din mănăstirile Moldovei și stabiliți aici, a păstrat vie credința pe această parte a văii Murășului de sus, ferind pe credincioșii de a ceda presiunilor de catolicizare în cursul veacului al XVIII-lea.

Accastă mănăstire, ca toate celelalte din Ardeal, a căzut sub târnăcopul distrugător. A rămas însă urma adâncă, trasă în sufletul credincioșilor din acest jur, cari și-au păstrat credința și vechile obiceiuri creștinești până în ziua de azi.

Pentru a se relua firul rupt al unei tradiții și a păstra legătura cu trecutul glorios al ortodoxiei pe aceste meleaguri, preoțimea din jur, în frunte cu P. C. Sa Ioan Maloș, protopop al Reghinului, a organizat un pelerinaj la locul vechei mănăstiri.

În dimineața zilei de 15 August, care era și hramul bisericii-mănăstiri, pitoreasca vale a Bistrei a fost împânzită de numărul mare al credincioșilor, cari alergau spre acest loc.

Pe drumul dinspre Bistra venea procesiunea credincioșilor din Bistra, Răstolița și Lunca-Bradului în frunte cu P. C. Sa păr. protopop însoțit de preoții Ch. Moldovan-Bistra, A. Gliga-Toplița, Th. Moldovan-Răstolița, D. Radu-Pietriș, I. Buiu-Râpa-de-jos, P. Șendrea-Vatava, Gh. Nariță-Lueriu, iar peste deal, procesiunea credincioșilor din Deda, Filea, Pietriș, Dumbrava ș. a., în frunte cu preoții G. Cazan-Filea, Mih. Grecu-Deda și I. Popescu Dumbrava.

Pe locul sfintei mănăstiri s'a ridicat o clopotniță și s'a așezat în ea un clopot, din partea parohiei Bistra, la inițiativa protopopului. După sfințirea clopotniței s'a săvârșit utrenia și Sf. Liturghie sub cerul liber.

La priceasnă a predicat, cu obișnuita-i pricepere și însuflețire, păr. protopop I. Maloș, care prin varietatea exemplilor, prin frumusețea ex-

punerii, a realizat un duios portret al Sf. Fecioare Maria, storcând lacrimi din ochii miilor de asistenți.

La sfârșitul sf. Liturghii a conferențiat despre „Rolul mănăstirilor în trecutul bisericii noastre“, părintele A. Gliga-Toplița. Conferința fiind bine documentată, frumos expusă și adânc simțită, a fost ascultată cu viu interes din partea credincioșilor.

Vorbește apoi cu verva-i cunoscută dl Dr. E. Nicoară, președintele F.O.R.-ului Reghin, despre „Minunile credinței“; d-sa, ca întotdeauna, și de data aceasta a captivat sufletul credincioșilor, purtându-l pe melegurile înflorite ale credinței străbune.

Di Dr. V. Niculescu-Reghin, în-deamnă pe credincioși la o nouă viață, care să fie bazată pe percepțele deapururi vii ale evangheliei lui Hristos.

De încheiere vorbește păr. Ch. Moldovan din Bistra, mulțumind tuturor vorbitorilor.

După masă la ora 3 s'a făcut rugăciune pentru ploaie, Maslu pentru bolnavi și cinstitul Paracelis.

Târziu spre seară, credincioșii se reîntorc tot în procesiune spre satele și casele lor, întăriți și mângăiați după o zi de rugă și reculegere sufletească.

Pr. MIHAIL GRECU

Pelerinaj uriaș la Maglavit. Cel mai copleșitor pelerinaj din câte au avut loc până acum la Maglavit, este cel organizat pentru zilele de 14 și 15 Septembrie c. Din toate părțile țării au sosit credincioșii în valuri nesfârșite, ridicând numărul lor la vr'o 100.000, ceea ce constituie un record necunoscut la noi. S'a oficiat lângă troițe slujbe religioase impresionante de către un mare sobor de preoți, în frunte cu P. Sf. Episcop Vartolomeu al Râmnicului, care a rostit o predică înălțătoare despre credință și însemnătatea minunilor în viața creștinilor. La sfârșit a cuvântat, în graiul lui nemeșteșugit, și ciobanul Petrache Lupu, ascultat cu mare evlavie de către miile de pelerini.

Ziarele, ca și cei cari au fost acolo, vorbesc de cazuri nouă de minuni și vindecări, menite să confirme tot mai mult o revelație divină, atât de extraordinară și atât de binefăcătoare pentru renașterea religioasă a țării noastre.

Istoria Bisericii Române în școlile secundare.

— Un apel către profesori. —

Stimate Domnule Profesor, — La începutul anului școlar trecut, după ce s'a publicat noua programă analitică, introducând o radicală și precipitată schimbare în ce privește metoda de predare a istoriei naționale-bisericești în clasa IV-a de liceu, numeroși profesori din diferite regiuni ale țării (dela Turnu-Măurele până la Oradea) mi s'au adresat cerându-mi sfatul, cum să procedez pentru a putea răspunde cerințelor noii programe. Întrucât mi-au îngăduit împrejurările, m'am silit a le împlini dorința.

Am adresat apoi un memoriu Preafericitului Patriarh Miron și Onoratului Consiliu Permanent al Instrucțiunii, atrăgându-le atențiunea asupra unor lipsuri grave din ultima programă, și cerându-le încuviințarea pentru o încercare de conciliere a programei sistematice din 1928—1929 cu nouile prevederi metodice cuprinse în cea din 1934.

Astfel, cu aprobarea auctorității școlare, am tipărit manualul meu de Istoria Bisericii Române, dând — ca și până acum, — lecțiuni elaborate metodic, însoțindu-le însă, cum cere noua programă, și de lecturi din izvoare istorice, potrivite a contribui la intensificarea și aprofundarea morală a cunoștințelor dobândite din cuprinsul lecțiunilor grupate cronologic și sincronistic, urmărind tendința firească de a împărtăși trecutul bisericesc al provinciilor desrobite de o atențiune ceva mai largă, decât cea acordată în textul noii programe, care nu prevede nici măcar o lecțiune despre Sava Brancovici — martirul ortodoxiei din secolul XVII — nici despre soarta bisericii bucovinene, nici despre a celei basarabene din secolul XIX.

Constat cu satisfacție, că recenziții oficiali, domnii profesori H. Rovența și Stelian Iliescu, apreciind această tendință a mea, au subliniat

în referatul înaintat Consiliului Permanent că acest manual împlinește „condițiile de claritate, precisiune și exactitate“, transpirând totodată din cuprinsul fiecărei lecțiuni „duhul de pietate și recunoștință față de trecutul nostru bisericesc, duh ce trebuie sădit, neapărat, în sufletul elevilor noștri.“

Fiind destul de important momentul, în care se face pentru întâia oară încercarea de a introduce în învățământul școlilor noastre secundare lectura obligatorie a unor spicuri din izvoare istorice, pe cât posibil contemporane cu evenimentele, — îmi iau libertatea a adresa tuturor domnilor profesori, cari vor utiliza în clasa IV-a secundară acest manual, următoarea rugămintă:

1. Să binevoiască a-și nota în scris observațiunile cu privire la experiențele didactice din cursul noului an școlar în legătură cu fiecare lecțiune și mai ales cu fiecare bucată de lectură din izvoare.

2. Aceste observațiuni să binevoiască a mi le comunica, arătându-mi lămurit, care dintre lecturi au putut fi valorificate cu mai mult efect în scopul educației morale-religioase, trezind răsădit mai viu în sufletul elevilor, și care i-au lăsat cu totul indiferenți?

În speranță că veți aprecia, Stimate Domnule Coleg, năzuința subsemnatului de a colabora cu membrii corpului didactic secundar la perfecționarea metodelor de predare a învățământului istoric-religios în școlile noastre, Vă rog să primiți mulțumirile mele anticipate pentru comunicările, ce veți binevoi a-mi face, cum și cele mai sincere urări de izbândă în toate stăruințele desfășurate spre progresul elevilor, al școlii și al sfintei noastre biserici, în serviciul cărora vă aflați.

Prof. I. LUPAȘ,
Membru al Academiei Române,
Cluj, Str. Băii 21.

INFORMAȚIUNI

CONGRESUL GENERAL AL FOR-ului. Anul acesta Congresul general al FOR-ului va avea loc la Caransebeș în zilele de 5 și 6 Octombrie. În aceleași zile își vor ține adunările lor și Asociația Clerului, Oastea Domnului și Asociația învățătorilor. Vom avea astfel una din cele mai grandioase manifestări a ortodoxiei naționale. Tot atunci se va sfinți și monumentul neuitatului Episcop Ioan Popasu. Este probabil, că la aceste mari festivități să vie și M. S. Regele cu membrii guvernului. Participanții vor avea o reducere de 75% la toate trenurile.

Congresul „Astrei.“ Ziarele publică dări de seamă amănunțite despre congresul general al „Astrei“ dela Satu-mare. S'au discutat problemele

mari ce se pun neamului nostru în deosebi în nordul Ardealului, unde prigoana dușmană a fost mai puternică, reușind să ne slăbească. „Astra“ pornește acolo bucuros la muncă, dar e nevoie de concursul real al Statului. Ajutorul de 100.000 Lei ce i s'a dat la congres este bine venit. Sperăm însă să nu se limiteze la atât. Pentru a intensifica activitatea vechei noastre instituții culturale, s'a pășit la reorganizarea secțiilor, alegându-se membrii din nou. Ca președinte a fost reales tot prof. Iuliu Moldovan.

Ar fi de dorit, ca Liga culturală să nu mai creeze comitete separate acolo, unde „Astra“ își are despărțămintele ei, spre a nu împrăștiia energiile de muncă.

Parastas de pomenire.

Doamna Constanța Bogdan-Duică, cu aceeași nemărginită durere, vestește familiei și celor cari l-au apreciat, împlinirea de un an dela pierderea bunului și în veci neuitatului ei soț Gheorghe Bogdan-Duică, fost profesor universitar și membru al Academiei Române. Serviciul divin pentru pomenirea odihnei sufletului său bun și drept, se va oficia Duminecă 22 Septembrie, orele 12, în Catedrala ortodoxă și la cimitirul central din Sibiu.

Sfintire de școală. În ziua de 15 I. c., s'a inaugurat la Dângăul-mare, jud. Cluj, noua școală primară de stat, care serbare a fost onorată și de prezența dlui Prefect Dr. Eugen Dunca, P. On. domn *Aurel Muntean*, protopopul Huedinului, sub-prefect Dr. Fedorca, inspectorul Chintăoanu și un însemnat număr de intelectuali din jur. Actul sfintirii a fost săvârșit de preoții: P. Pop, V. Loga și Crainic. Cu această ocazie dl prefect asistat de dnii prezenți a vizitat filia I. G. Duca și pe harnicii ei credincioși, cari prin o uriașă efortare au reușit să-și ridice un frumuseț lăcaș de închinare și o școală primară, ambele aproape terminate. În semn de admirație dl sub-prefect Dr. Fedorca a donat pe seama bisericii 500 Lei pentru care îi mulțumim și pe această cale. În curând bisericuța va fi înzestrată și cu un clopot, datorită dlui prefect Dunca, dacă îi va reuși combinația ce îi stă în perspectivă. Și până atunci mulțumirile noastre anticipate.

Pr. Petru Pop.

Examenul de capacitate pentru candidații de preoți s'a ținut la reședința noastră în zilele de 10 și 11 Septembrie și s'au prezentat 17 candidați. Dintre aceștia au fost clasificați cu nota foarte bine: Bucin Olimpiu, Burz Nicodim, Comșa Dumitru, Goșescu Iuliu, Mureșan Demian, Sașalovici Radu, Tomuș Constantin, Oltean Aurel; iar cu nota bine: Barbu Ioan, Abrudan Gavril, Cotoș Nicolae, Cucerzan Grigorie, Danciu Ion, Enescu Zichil, Ghișoi Nicolae, Pop Florian, Pop Ilie.

Înfăptuiri în județul Cluj. Ziarele dau amănunte despre realizările publice din orașul și județul Cluj în ultimii doi ani. Din datele servite se vede, că cei ce au conducerea și-au dat toată osteneala să-și împlinescă obligațiunile oficiale, contribuind în mare măsură la progresul comunelor și al populației prin zidiri de biserici, școli, dispensare, poduri, șosele, ajutoare în bani și bucate etc. Ne-am bucura să vedem toate partidele întrecându-se în muncă pentru binele obștesc, pără-

sind hărțuielile sterpe cari desbină și învrăjdesc.

Alegerea carierei. Școlile primare și secundare și-au deschis porțile pentru elevii lor. Rămân școlile universitare, cari își încep activitatea la 1 Octombrie c. Mulți părinți stau nedumeriți, neștiind ce carieră să aleagă pentru copiii lor, cari au dat bacalaureatul. Atâția tineri stau cu diplomele universitare în buzunar și n'au încă nici o slujbă, căci și la noi băntuie șomajul intelectual.

Noi recomandăm înscrierea în Academia teologică, căci preoția este din cele mai nobile demnități, care dă satisfacții sufletești mari, fiind pusă în serviciul neamului. În al doilea rând, sfătuim îndreptarea spre cariere practice, și întoarcerea iarăș în sat la o gospodărie rațională, vierit, stupărit, pomărit, cari dau mijloace de existență cinstită în criza de azi.

Germania și-a modificat Constituția. La Nürnberg a fost convocat congresul partidului național-socialist precum și Parlamentul, cărora Adolf Hitler le-a supus spre aprobare și votare trei legi scurte, dar foarte importante: despre culorile Germaniei (negru, alb și roșu) cu svastica, despre cetățenia germană, ce nu mai poate fi dobândită decât de germani pur sânge, și în fine despre poziția Evreilor, cari n'au voie să se căsătorească cu germani, nu pot arbora drapelul german, și nu pot folosi servitori germani. Discursurile rostite de Führer cu acest prilej, au dovedit cât de mare este opera hitleristă și cât de puternică forța militară pe care o reprezintă Germania, în ciuda interdicțiilor din tratate.

Congresul funcționarilor publici. Dumineca trecută s'a ținut la Cernăuți congresul funcționarilor publici, în prezența unei asistențe foarte numeroase. După discuții ample și judici-oase s'a votat o moțiune, cu câteva revendicări legitime, printre cari menținerea statutului de azi, anularea prohibirii avansărilor, votarea legii pentru armonizarea salariilor, desființarea cadrului disponibil, anularea tuturor numirilor ilegale, desființarea cumulului etc.

Nu se astâmpără. Superintendentul Sașilor dl V. Glondys, celebru prin atacurile sale contra Statului, scoate capul din

nou. Domnia sa văzând, că în primăvară a scăpat fără sancțiuni pe urma pastorei injurioase, menționată de noi mai întâi, a devenit tot mai cutezător, așa încât agitațiile curg de pe acum fără nici o rezervă. E timpul ca autoritățile românești să pună capăt energic acestor insolente minoritare.

Ce-i cu războiul? La Geneva atmosfera este tot mai grea. Pacea se pare din ce în ce mai primejduită. Italia avându-și scopurile bine precizate, nu înțelege să renunțe la ele, decât dacă va fi satisfăcută integral. Ceea ce nu e tocmai ușor. Astfel se prevede izbucnirea războiului în Abisinia. Ținta Genevei este să-l localizeze, ca el să nu răbufnească și în Europa, provocând o nouă catastrofă sângeroasă.

Parohia ortodoxă română Poiana-Blenchii.

Nr. 48—1935. (21) 1—1

Anunț de licitație.

Parohia ortodoxă română Poiana-Blenchii, județul Someș, publica anunț de licitație a *edificiului școlii confesionale, împreună cu 476 sf. grădina și mobilierul școlii*, cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Renașterea.”

Prețul de strigare e 100.000 Lei, licitanții vor fi obligați a depune vadiul de 10% în numerar sau hărții de valoare.

Plata prețului se va face în rate până la finea anului 1936, când se va estrada contractul definitiv de înțabulare.

După expirarea termenului de sus, se va ținea licitația în ziua de 20 Octombrie 1935 la orele 14 în localul școlii.

Poiana-Blenchii, la 2 Sept. 1935.

Alexandru Rus, Gavril Micu, I epitrop, paroh.

Nr. 1235—1935. (22) 1—3

CONCURS

Pentru întregirea parohiei de clasa I-a *Căianu*, jud. Cluj, se publică prin aceasta concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „Renașterea.”

Venitele împreunate cu acest post sunt:

1. Salar dela Stat, întrucât postul se va lua în bugetul Statului fie în prezent, fie în viitor.
2. Sesiune parohială: 1) 26 jug. arător; 2) 6 jug. fânaș; 3) 2 jug. cimitir; 4) 2 drepturi de pășunat.
3. Casă parohială cu toate supraedificatele necesare.
4. O zi de lucru după fiecare familie, cedând 15 zile cantorului și 5 zile crâșnicului.

AVIZ! Se aduce la cunoștința Onor. Preoților, că au apărut **CĂRȚILE DE RELIGIE PENTRU ȘCOALELE PRIMARE**

de Dr. A. BUZDUG, prof. la Academia teologică din Cluj.

Clasa I costă 12 Lei. Clasa IV costă 14 Lei.
Clasa II costă 12 Lei. Clasa V costă 14 Lei.
Clasa III costă 14 Lei. Clasa VI costă 14 Lei.

Se pot comanda la **LIBRĂRIA EPARHIALĂ din Cluj (Piața Cuza Vodă, 6)** — prin ramburs sau trimiterea înainte a banilor.

5. Stolele obicinuite.

Candidații la acest post, având aprobarea P. Sfinției Sale Episcopului, își vor înainta actele conform Regulamentului în vigoare oficiului protopopesc Cluj, și cu permisiunea protopopului se pot prezenta în parohie în Dumineci și sârbători.

Cluj, la 16 Septembrie 1935.

Consiliul parohial în înțelegere cu oficiul protopopesc.

Nicolae Vasiliu, protopop.

154—1535 (23) 1—3

CONCURS

Pentru întregirea parohiei de cl. II-a din *Gârboul-Dejului*, protopopiatul Dejului, publicăm concurs cu termen de 30 zile dela prima apariție în „Renașterea.”

Venitele preotului dela acest post sunt:

1. Salar dela Stat din exercițiul 1936/37.
2. Sesiune parohială, pământ cultivabil și fânaș în întindere de 10 jug. 1172 stj. (Sunt prospecte pentru a fi majorată prin reforma agrară, fiind pământ disponibil).
3. Locuință în natură, constând din 2 camere, bucătărie, cămară și pivniță. În caz de lipsă se vor ridica și dependințe.
4. Venitele stolare obicinuite.
5. O zi de lucru dela fiecare fum.

Concurenții își vor înainta cererile de concurs că actele necesare în termenul indicat acestui oficiu protopopesc și pentru a face cunoștință cu credincioșii și a se informa mai de aproape de situația acestei parohii cu avizul prealabil al nostru se pot prezenta în parohie.

Fără actul de învoire dela P. S. Episcop nu poate fi luat nici un concurent în lista de candidare.

Dej, la 27 August 1935.

Oficiul protopopesc în înțelegere cu Consiliul parohial.

Zaharie Manu, protopop.

Nr. 305/1935. (20) 3—3

CONCURS

Pentru întregirea parohiei de clasa a II-a *Inuri*, protopopiatul Alba-Iulia, publicăm concurs cu termen de 30 de zile dela prima apariție în „Renașterea.”

Venitele împreunate cu acest post sunt:

1. Salar dela Stat conform pregătirii (după bugetarea din 1 Aprilie 1936).
2. Sesiune parohială 15 jugăre 1088 stg.
3. Locuință în natură, fără supraedificate.
4. Una ferdelă de bucate de fiecare fum (cca 250 fumuri).
5. Venitele stolare indatinat.

Cei ce doresc să ocupe acest post își vor înainta Oficiului nostru protopopesc în termenul deschis cererile de concurs, însoțite de documentele necesare, iar cu învoirea noastră prealabilă concurenții se vor putea prezenta în parohie, spre a face cunoștință cu poporul.

Reflectanții vor prezenta act de învoire dela P. S. Episcop, fără de care nu vor fi luați în lista de candidare.

Alba-Iulia, la 4 Iunie 1935.

Oficiul protopopesc în înțelegere cu Consiliul parohial din Inuri.

Alexandru Baba, protopop.

Tipografia Eparchiei ortodoxe române, Cluj.